

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
QO‘QON DAVLAT UNIVERSITETI**

**“TASDIQLAYMAN”
Qo‘qon davlat universiteti
rektori D.Sh.Xodjaeva
2026-yil 6-mart**

**60112700-MAXSUS PEDAGOGIKA (SURDOPEDEGOGIKA) TA’LIM
YO‘NALISHI BITIRUVCHI KURS TALABALARI UCHUN “MAXSUS
(MAJBURIY) FANLARDAN”
YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYA SINOVLARI DASTURI VA
BAHOLASH MEZONI**

Bilim sohasi:	100000 – Ta’lim
Ta’lim sohasi:	110000 – Ta’lim
Ta’lim yo‘nalishi:	60112700 – Maxsus pedagogika (surdopedagogika)

QO‘QON-2026

Ushbu dasturda 60112700-Maxsus pedagogika (surdopedagogika) ta’lim yo‘nalishi talabalari uchun “Surdopedagogika”, “Surdopsixologiya”, “Umumiy pedagogika”, “Umumiy psixologiya” fanlari bo‘yicha yakuniy davlat attestatsiyasini o‘tkazish tartibi, baholash mezonlari, savollari va o‘quv adabiyotlar hamda elektron ta’lim resurslari ro‘yxati keltirilgan.

Tuzuvchilar:	L.Xayitov	Qo‘qon davlat universiteti Maxsus pedagogika kafedrasini mudiri, dotsent, p.f.f.d.(PhD),
	M. Maxmudova	Qo‘qon davlat universiteti Maxsus pedagogika kafedrasini mudiri, dotsent, p.f.f.d.(PhD),
	O.Bozorov	Nizomiy nomidagi O‘zbekiston Milliy pedagogika universiteti “Logopediya” kafedrasini mudiri p.f.f.d.(PhD)
	Z.Xolmatova	Qo‘qon davlat universiteti Pedagogika kafedrasini mudiri DSc. professor
	D.Soliyeva	Qo‘qon davlat universiteti Psixologiya kafedrasini mudiri, psix.f.n, professor.
	B.Abdullayeva	Nizomiy nomidagi O‘zbekiston Milliy pedagogika universiteti “Pedagogika” kafedrasini, pedagogika fanlari doktori, professor

Taqrizchilar:

	M.Kodirov	Nizomiy nomidagi O‘zbekiston Milliy pedagogika universiteti Maxsus pedagogika va inklyuziv ta’lim fakulteti dekan o‘rinbosari, PhD., v.b dots
	N.S.Jo‘rayev	Qo‘qon davlat universiteti Psixologiya kafedrasini professori p.f.n
	N.Erkaboyeva	Qo‘qon davlat universiteti Pedagogika va psixologiya fakultet dekani, pedagogika fanlari doktori, professor

Qo‘qon davlat universiteti Kengashining 2026-yil 6-mart 7-sonli - qarori bilan tasdiqlangan.

Surdopedagogika fanining mazmuni

Surdopedagogika o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida eshitish kamchiligiga ega bo'lgan bolalarda eshitish faoliyatining yuzaga kelish xususiyatlari, eshish kamchiliklarining xilma-xilligi, eshitish kamchiliklarini tekshirish, eshitish kamchiligiga ega bo'lgan bolalarning nutq kamchiliklarini turlariga qarab bartaraf etish metodikalari to'g'risida tasavvurga ega bo'lishi; rivojlanishida nuqsoni mavjud bolalar uchun maxsus korreksion ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etish shakllari va usullarini ilmiy asoslagan holda to'g'ri tanlay olishi, nutq kamchiligiga ega bo'lgan bolalar nuqsonlarini tasniflash, korrektsiyalash, maxsus adabiyotlarni taxlil etish, bolalarni nutq nuqsonlarini bartaraf etish uchun didaktik materiallarni tanlaib bilishi va ulardan foydalana olishi; korreksion pedagogik jarayonni nazariy-amaliy taxlil etish, ta'limni tashkil etish shakllari, usullarini amalda samarali qo'llash, ota-onalar bilan ishlash, rivojlanishida nuqsoni mavjud bolalar ta'lim-tarbiya nazariyasini amalda qo'llash ko'nikmalariga ega bo'lishi shart. Surdopedagogika nutq buzilishini o'rganish va tuzatishda nutq bilan fikrning o'zaro bog'liqligi haqidagi, bola rivojlanishida umumiy va maxsus qonuniyatlarning o'zaro munosabati to'g'risidagi nazariy qoidalarga, nutq va faoliyatning hamohang rivojlanishi hamda ruhiy kamolotga erishishning harakatlantiruvchi kuchlari haqidagi nazariyaga tayanadi. Surdopedagogika umumiy anatomiya va fiziologiya, nutq mexanizmlari, nutq jarayonining bosh miyada sodir bo'lishi haqidagi, nutq faoliyatida ishtirok etadigan analizatorlarning tuzilishi va harakatga kelishi to'g'risidagi bilimlardan foydalanadi. Nutqdagi nuqsonlarning alomatlarini, ularning etiologiyasi, mexanizmlari, nutq faoliyati buzilishi tarkibida nutqiy alomat bilan nutqsiz alomatning munosabatini bilish uchun logopediya boshqa fanlar bilan bo'g'liq holda o'rganiladi: tilshunoslik, otorinolaringologiya, psixolingvistika, psixodiagnostika, nevropatologiya, psixopatologiya, oligofreniya klinikasi, pediatriya bilan uzviy aloqada ishlaydi. Nutq va eshitish a'zolarining patologiyasi nutqdagi buzilish etiologiyasini aniqlashdan tashqari tibbiy ta'sir vositasida bo'ladigan logopedik ishlarni to'g'ri qo'shib olib borish uchun ham imkon beradi.

Surdopedagogika fanidan yakuniy davlat attestatsiyasi sinovining asosiy savollari.

1. Surdopedagogika fan sifatida.
2. Surdopedagogika predmeti, obykti va ahamiyati.
3. Surdopedagogika fanining maqsad va vazifalari.
4. Surdopedagogikaning boshqa fanlar bilan aloqasi.
5. Surdopedagogika fanining tamoyil va metodlari.
6. Surdopedagog shaxsiga qo'yilgan talablar.
7. Eshitish funktsiyasining rivojlanishida 3 ta keskin davr.
8. Eshitish buzilishlarining etiologiyasi.
9. Ekzogen-organik omillarni eshitish buzilishlarining sababi sifatida.
10. Eshitish buzilishlarini paydo bo'lishida nasliy omillarni roli.
11. Eshitish buzilishlarini paydo bo'lishida ijtimoiy omillarning roli.
12. Eshitish markazi va uning vazifasi.
13. Eshitish bo'limining vazifalari.

14. Tashqi quloq vazifalarini yoritib bering.
15. Artikulyatsion bo'limning asosiy a'zolari va ularning vazifalari.
16. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarning tibbiy-pedagogik tasnifi.
17. Kar va zaif eshituvchi bolalarning ta'lim va tarbiyasida pedagogik tasnifining ahamiyati.
18. Eshitishda nuqsoni bo'lgan shaxslarning ta'lim tizimi.
19. Kar bolalarni o'qitish jarayoni
20. O'qitish jarayoni ta'limiy, tarbiyaviy, korreksion-rivojlanuvchi vazifalari.
21. Kar bolalar maktabida o'qitish jarayonining xususiyatlari.
22. Kar bolalar maktabida ta'lim tamoyillari va metodlari.
23. Didaktik tamoyillarning umumiy tavsifnomasi va ularni karlar maktabida amalga oshirilishi.
24. Kar bolalar maktabida talim metodlarini amalga oshirish xususiyatlari.
25. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar o'quvchilar o'quv faoliyatini tashkil qilishning alohida shakllari.
26. Kar o'quvchilarni o'qitishni tashkil etish shakllarini xilma-xil turlari, har bir turining tavsifnomasi
27. Kar eshituvchilar maktabida o'qitish jarayonining xususiyatlari.
28. Eshitish idrokini rivojlantirish va tovushlarni aytishdagi nuqsonlarni tuzatish bo'yisha yakka tartibdagi, sinfdan tashqari vaqtlarda nutq o'stirish mashg'ulotlari
29. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar o'quvchilar o'quv faoliyatini tashkillashtirishning alohida shakllari
30. Eshitishda nuqsoni bo'lgan o'quvchilar maktabida tarbiyaning mohiyati maqsad va vazifalari
31. Eshitishda nuqsoni bo'lgan o'quvchilar maktablarida tarbiya nazariyasi mohiyati va tarbiya turlari
32. Eshitishda nuqsoni bo'lgan o'quvchi xulq-atvorini tarbiyalash metodlarining xususiyotlari
33. Eshitishda nuqsoni bo'lgan o'quvchilar maktabida o'quvchilarni xulq-atvorini bohalash

34. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda nutq rivojlanishining xususiyatlari.
35. Kar bolalarda nutqni shakllantirish metodlari.
36. Zaif eshituvchi bolalar nutqining rivojlanish darajalari.
37. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda lug'at boyligini rivojlantirish usullari.
38. Kar bolalarda og'zaki nutqni rivojlantirish usullari.
39. Daktil nutq va uning pedagogik ahamiyati.
40. Imo-ishora nutqining o'rni va ahamiyati.
41. Eshitish apparatlarining turlari va ularning qo'llanilishi.
42. Koxlear implantatsiya va uning pedagogik ahamiyati.
43. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda fonematik idrokni rivojlantirish.
44. Kar bolalarda talaffuzni shakllantirish metodlari.
45. Nutqiy nafasni rivojlantirish mashqlari.
46. Artikulyatsion gimnastika va uning ahamiyati.
47. Kar bolalarda yozma nutqni rivojlantirish metodlari.
48. O'qish malakasini shakllantirish usullari.
49. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda yozuv malakasini rivojlantirish.
50. Kar bolalarda grammatik nutqni rivojlantirish usullari.
51. Zaif eshituvchi bolalarda og'zaki nutqni rivojlantirish xususiyatlari.
52. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish.
53. Kar bolalar bilan logopedik ishlarning xususiyatlari.
54. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda nutq kamchiliklarini tuzatish metodlari.
55. Kar bolalarda tovushlarni farqlash qobiliyatini rivojlantirish.
56. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda o'qish jarayonining xususiyatlari.
57. Kar bolalar maktabida ona tili fanini o'qitish metodikasi.
58. Kar bolalar maktabida matematika fanini o'qitish xususiyatlari.
59. Kar bolalar maktabida tabiatshunoslik fanini o'qitish metodlari.
60. Kar bolalar maktabida mehnat ta'limining ahamiyati.
61. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda ijtimoiy moslashuv muammolari.
62. Kar bolalarni jamiyatga integratsiya qilish yo'llari.
63. Inklyuziv ta'lim sharoitida kar bolalarni o'qitish.
64. Inklyuziv ta'limning asosiy tamoyillari.
65. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalar uchun maxsus ta'lim muassasalari.
66. Maxsus maktablarning vazifalari.
67. Kar bolalar uchun internat maktablarining xususiyatlari.
68. Zaif eshituvchi bolalar uchun sinflarni tashkil etish.
69. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda psixik rivojlanish xususiyatlari.
70. Kar bolalarda tafakkur rivojlanishi.
71. Kar bolalarda xotira rivojlanishining o'ziga xosligi.
72. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda diqqat rivojlanishi.
73. Kar bolalarda hissiy-irodaviy sohaning rivojlanishi.
74. Kar bolalarda shaxs rivojlanishining xususiyatlari.
75. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda muloqot muammolari.
76. Kar bolalarda o'yin faoliyatining rivojlanishi.
77. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda motivatsiyani rivojlantirish.

78. Kar bolalarda ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish.
79. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda mustaqil fikrlashni rivojlantirish.
80. Kar bolalarda ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish.
81. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalar bilan psixologik-pedagogik diagnostika.
82. Diagnostika metodlari va vositalari.
83. Kar bolalar bilan korreksion ishlarning asosiy yo'nalishlari.
84. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalar bilan individual ishlash metodlari.
85. Guruhli korreksion mashg'ulotlarning ahamiyati.
86. Kar bolalarda nutq terapiyasining roli.
87. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalar bilan ishlashda zamonaviy texnologiyalar.
88. Multimedia vositalaridan foydalanish.
89. Vizual o'qitish metodlarining ahamiyati.
90. Interaktiv o'qitish metodlari.
91. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalar uchun didaktik materiallar.
92. Ko'rgazmali vositalardan foydalanish metodikasi.
93. Kar bolalarda nutqni rivojlantirish uchun o'yin metodlari.
94. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda dramatisatsiya metodlari.
95. Rolli o'yinlarning ahamiyati.
96. Kar bolalarda jismoniy tarbiyaning ahamiyati.
97. Sport faoliyatining rivojlantiruvchi ahamiyati.
98. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda estetik tarbiya.
99. Musiqa mashg'ulotlarining ahamiyati.
100. Kar bolalarda ritmni his qilishni rivojlantirish.
101. Tasviriy san'at orqali rivojlantirish.
102. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda kasbga yo'naltirish.
103. Kasbiy tayyorgarlik tizimi.
104. Kar bolalarda mehnat ko'nikmalarini shakllantirish.
105. Eshitishida nuqsoni bo'lgan shaxslarning bandligi.
106. Ijtimoiy rehabilitatsiya tushunchasi.
107. Pedagogik rehabilitatsiya.
108. Tibbiy rehabilitatsiya.
109. Psixologik rehabilitatsiya.
110. Kar bolalar bilan ishlashda ota-onalar bilan hamkorlik.
111. Ota-onalarga pedagogik maslahat berish.
112. Oilada kar bolani tarbiyalash xususiyatlari.
113. Ota-onalar uchun treninglar.
114. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda mustaqil hayotga tayyorlash.
115. Kar bolalarda axborot texnologiyalaridan foydalanish.
116. Kompyuter dasturlarining ahamiyati.
117. Mobil ilovalar orqali ta'lim.
118. Masofaviy ta'lim imkoniyatlari.
119. Kar bolalarda mediamadaniyatni rivojlantirish.
120. Internet resurslaridan foydalanish.
121. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalar huquqlari.
122. Nogironligi bo'lgan shaxslarni himoya qilish qonunlari.

123. Inklyuziv ta'lim bo'yicha xalqaro hujjatlar.
124. UNESCO tavsiyalari.
125. Eshitishida nuqsoni bo'lgan shaxslarning ijtimoiy himoyasi.
126. Davlat ta'lim standartlari.
127. Maxsus pedagogika tizimida surdopedagogikaning o'rni.
128. Defektologiya tizimida surdopedagogika.
129. Surdopedagogikaning tarixiy rivojlanishi.
130. Dunyoda surdopedagogika rivojlanishi.
131. O'zbekistonda surdopedagogika rivojlanishi.
132. Mashhur surdopedagog olimlar.
133. Surdopedagogik tadqiqot metodlari.
134. Eksperimental tadqiqot metodlari.
135. Kuzatish metodining ahamiyati.
136. Test metodlari.
137. Suhbat metodlari.
138. Anketa metodlari.
139. Pedagogik tajriba metodlari.
140. Statistik tahlil metodlari.
141. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda rivojlanish monitoringi.
142. Ta'lim sifatini baholash.
143. Pedagogik nazorat turlari.
144. Oraliq baholash tizimi.
145. Yakuniy baholash tizimi.
146. Kar bolalarda o'z-o'zini baholashni rivojlantirish.
147. Refleksiya metodlari.
148. Individual ta'lim dasturlari.
149. Differensial ta'lim.
150. Individual yondashuv.
151. Pedagogik innovatsiyalar.
152. STEAM ta'limi imkoniyatlari.
153. O'yin texnologiyalari.
154. Loyiha metodlari.
155. Problemali ta'lim.
156. Modulli ta'lim texnologiyasi.
157. Kompetensiyaviy yondashuv.
158. Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish.
159. Kreativ fikrlashni rivojlantirish.
160. Jamoaviy o'qitish metodlari.
161. Hamkorlik pedagogikasi.
162. Differensial baholash.
163. Formativ baholash.
164. Summativ baholash.
165. Pedagogik etikasi.
166. Surdopedagogning kasbiy kompetensiyalari.
167. Surdopedagogning kasbiy mahorati.

168. Surdopedagogning kommunikativ madaniyati.
169. Pedagogik refleksiya.
170. Pedagogik kreativlik.
171. Pedagogik innovatsion faoliyat.
172. Surdopedagogning kasbiy rivojlanishi.
173. Malaka oshirish tizimi.
174. Surdopedagogik faoliyatda ilmiy tadqiqot.
175. Surdopedagogik faoliyatni rejalashtirish.
176. Surdopedagogik faoliyatni baholash.
177. Surdopedagogikaning zamonaviy rivojlanish istiqbollari.
178. Surdopedagogika fan sifatida.
179. Surdopedagogika predmeti, obykti va ahamiyati.
180. Surdopedagogika fanining maqsad va vazifalari.
181. Surdopedagogikaning boshqa fanlar bilan aloqasi.
182. Surdopedagogika fanining tamoyil va metodlari.
183. Surdopedagog shaxsiga qo'yilgan talablar.
184. Eshitish funktsiyasining rivojlanishida 3 ta keskin davr.
185. Eshitish buzilishlarining etiologiyasi.
186. Ekzogen-organik omillarni eshitish buzilishlarining sababi sifatida.
187. Eshitish buzilishlarini paydo bo'lishida nasliy omillarni roli.
188. Eshitish buzilishlarini paydo bo'lishida ijtimoiy omillarning roli.
189. Eshitish markazi va uning vazifasi.
190. Eshitish bo'limining vazifalari.
191. Tashqi quloq vazifalarini yoritib bering.
192. Artikulyatsion bo'limning asosiy a'zolari va ularning vazifalari.
193. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarning tibbiy-pedagogik tasnifi.
194. Kar va zaif eshituvchi bolalarning ta'lim va tarbiyasida pedagogik tasnifining ahamiyati.
195. Eshitishda nuqsoni bo'lgan shaxslarning ta'lim tizimi.
196. Kar bolalarni o'qitish jarayoni
197. O'qitish jarayoni ta'limiy, tarbiyaviy, korreksion-rivojlanuvchi vazifalari.
198. Kar bolalar maktabida o'qitish jarayonining xususiyatlari.
199. Kar bolalar maktabida ta'lim tamoyillari va metodlari.
200. Didaktik tamoyillarning umumiy tavsifnomasi va ularni karlar maktabida amalga oshirilishi.

Surdopedagogika fanidan o'quv adabiyotlar va elektron ta'lim resurslari ro'yxati

Asosiy darslik va o'quv qo'llanmalar

№	Muallif	Adabiyot nomi	Nashr yili	Adabiyot-ning ARMdagi shifri	Adabiyot-ning ARMdagi inventar raqami	Turi	ARMdagi soni
1	L.R.Xayitov	Surdopedagogika	2023y	74.265.7 H69	010360	darslik	elektron

Qo‘shimcha adabiyotlar

1. D.Nurkeldiyeva “Rivojlanishida nuqsoni bo‘lgan bolalar diagnostikasi” 2012 Toshkent

Axborot manbalari:

1. www. ziyonet. uz
2. www. edu. uz

Surdopsixologiya fanining mazmuni

Surdopsixologiya fanining mazmuni alohida ta’lim ehtiyojlari bo‘lgan bolalar maktablarida dars jarayonlarini tashkil qilish, ularga ta’lim tarbiya berish, sinf va sinfdan tashqari ishlar, zaif eshtuvchi bolalarga savod o‘rgatish usullari mazmunini aks etadi.

Eshitishida nuqsonli bolalarda uchraydigan ikkilamchi nuqsonlarni kelib chiqishi va ularni ta’lim olishiga, maktablarda dars mashg‘ulotlarini tashkil qilishda olib boriladigan ishlar mazmuni. Surdopsixologiya fanining vazifasi aqli zaif bolalarga ta’lim tarbiya berishning ilk bosqichlarini nazarda tutgan holda ta’limni tashkil etish.

Surdopsixologiya fanidan yakuniy davlat attestatsiyasi sinovining asosiy savollari

1. Surdopsixologiya fanining maqsadi va vazifalari.
2. Surdopsixologiya fanining boshqa fanlar bilan bog‘liqligi.
3. Bolalarning umumiy ruhiy rivojlanish qonuniyatlari.
4. Eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalar ruhiyatining rivojlanish qonuniyatlari.
5. Go‘daklik davrda eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalarning ruhiy rivojlanish xususiyatlari.
6. Ilk yoshdagi davrda eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalarning ruhiy rivojlanish xususiyatlari.
7. Maktabgacha yoshdagi bolalarning ruhiy rivojlanishi.
8. Maktabgacha yoshdagi eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalarning bilish jarayonlarining rivojlanishi.
9. Maxsus maktab o‘quvchilari tarkibi.
10. Eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalarning tibbiy-pedagogik tasnifi.
11. Surdopsixologiya fanining mohiyatini ochib berib.

- 12.Surdopsixologiya tarixidan ma'lumot bering.
- 13.Surdopsixologiya metodlarini tavsiflang.
- 14.Eshitishda nuqsoni bo'lgan shaxslarning ta'lim tizimi.
- 15.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarning eshitishning buzilish sabablarini yoriting.
- 16.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalari ruhiy rivojlanishining qanday o'ziga xos xususiyatlari mavjud.
- 17.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarning pedagogik tasniflari qaysi olimlar tomonidan amalga oshirilgan.
- 18.Psixologik tavsifnoma tushunchasi.
- 19.Kar bolalarni o'qitish jarayoni.
- 20.O'qitish jarayoni ta'limiy, tarbiyaviy, korresion-rivojlanuvchi vazifalari.
- 21.Psixologik tavsifnomaning tarkibiy qismlari.
- 22.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarga psixologik tavsifnoma berish.
- 23.Sezgi tushunchasi va uning rivojlanishi.
- 24.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarda sezgi xususiyatlari.
- 25.Idrok va sezgi jarayonlariga umumiy tavsif bering.
- 26.O'qitishda so'zlashuv metodlarning yetakchi roli, ularni ko'rgazmali va amaliy metodlar bilan birgalikda olib borilishi.
- 27.O'qitishning tashkiliy shakllari.
- 28.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar o'quvchilar o'quv faoliyatini tashkil qilishning alohida shakllari.
- 29.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni sezgi va idrokining o'ziga xos xususiyatlarini yoriting.
- 30.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni nutqini shakllantirishda ko'ruv sezgisining o'rni qanday.
- 31.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni fan asoslariga o'qitish jarayonida taktil – vibration sezgilarni qo'llash mumkin.
- 32.Zaif eshituvchi bolalar maktabi didaktikasi.
- 33.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar ta'lim-tarbiya jarayonida eshituv qoldiqidan qanday foydalaniladi.
- 34.Nutqni shakllantirish jarayonida xarakteristik sezgilari o'rnini tavsiflang.
- 35.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni nutqini shakllantirishda sezgi va idrok qanday o'ringa ega.
- 36.Zaif eshituvchilarni o'qitishning korresion tavsifi.
- 37.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar idrokini tekshirishni tashkil etish shakllari.
- 38.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarda idrok xususiyatlari.
- 39.Diqqatning psixologiyadagi tushunchasi.
- 40.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni oilada tarbiyalash.
- 41.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar diqqat turlari, ularning xususiyatlari.
- 42.Kar va zaif eshituvchi bolalarda diqqatni tarbiyalash masalalari yoriting.
- 43.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar diqqatining rivojlanish xususiyatlari.

44. Xotiraning psixologiyadagi tushunchasi.
45. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni tarbiyalash jarayonida oila va bilan maktab xamkorligi.
46. Kar bolalarni o'qitishda nutqqa o'rgatish tizimi.
47. Kar o'quvchilarda madaniy xulq malakalarini tarbiyalash.
48. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar xotirasining rivojlanish xususiyatlari.
49. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar tasavvurining rivojlanish xususiyatlari.
50. Tasavvurning psixologiyadagi tushunchasi.
51. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar xayolining rivojlanish xususiyatlari.
52. Xayol haqida umumiy tushuncha.
53. Tasavvur tushunchasi va uning mohiyatini izohlang.
54. Kar o'quvchilarning ijodiy tasavvuri xususiyatlarini tavsiflang.
55. Kar o'quvchilarni ijodiy tasavvurini o'rganish natijalari haqida yoriting.
56. Kar o'quvchi shaxsini tarbiyalashda tasavvur qanday o'rniga ega.
57. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar maktabi yuqori va o'rta sinf o'quvchilari tasavvuri, farqlari nimada namoyon bo'ladi.
58. Kar o'quvchilar tasavvurini tadqiq etishning qanday metodlari mavjud.
59. Rag'batlantirish va jazolash tarbiya metodlari.
60. Kar bola tasavvurini tarbiyalash qanday usullardan foydalaniladi.
61. Zaif eshituvchi bolalar nutqining rivojlanish xususiyatlari.
62. Nutqning psixologiyadagi tushunchasi.
63. Maktabgacha yoshdagi eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarning ruhiy rivojlanish xususiyatlari.
64. Ijtimoiy foydali mehnat faoliyatni tashkil etish jarayonida kar o'quvchilarda mehnatga ehtiyoj va muhabbatni tarbiyalash.
65. Sinf dan va maktabdan tashqari ishlarda eshitishda nuqsoni bo'lgan o'quvchilar mustaqilligi va ijodiy yondoshuvini rivojlantirish.
66. Bolalarning faoliyat xususiyatlari.
67. Kar bolalar faoliyatining rivojlanish xususiyatlari.
68. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar shaxsining rivojlanish xususiyatlari.
69. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar shaxsi va shaxslararo munosabatlar xususiyatlari.
70. Kichik, o'rta, yuqori sinf kar o'quvchilarini turli kasblarga munosabatini tasniflang.
71. Xissiy-emotsional irodaning psixologiyadagi tushunchasi.
72. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar xissiy-emotsional iroda sferasining rivojlanish xususiyatlari.
73. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar emotsional doirasiga ta'sir etuvchi omillarni tavsiflang.
74. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni ijtimoiy va axloqiy tuyg'ularini shakllantirishda qanday xususiyatlar kuzatiladi.

75. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni emotsional doirasini rivojlanishida oilaviy tarbiyaning ta'siri.
76. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni emotsional doirasini rivojlantirish, bilish faoliyatini rivojlanish darajasiga bog'liqligini tavsiflang.
77. Dastlabki davrda o'quvchilarni labdan o'qishga o'rgatish metodlari.
78. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar maktabida o'quvchilarni axloqiy tarbiyalash.
79. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar ekologik tarbiyasini amalga oshirishda o'yin metodidan foydalanish.
80. Zaif eshituvchi bolalar maktabida o'qitish jarayonining xususiyatlari.
81. Turlicha murakkablikka ega bo'lgan nuqsonni kompensasiya qilish yo'llari va imkoniyatlari.
82. Surdopsixologiyaning fan sifatida taraqqiy etishida olimlarning o'rni.
83. Ruxiy jarayonlarning kechishini o'rganish.
84. Karlik va zaif eshitish darajalari, diapozonlari.
85. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar differensiya qilingan holda o'qitilishi.
86. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarga tavsifnoma berishning individual psixologik xususiyatlari.
87. Surdopsixologik tekshirishda alohida metodlar tasnifi.
88. Ta'lim-tarbiya jarayonida o'quvchilarni psixologo-pedagogik o'rganish.
89. Sezgining shaxs kamolatidagi o'rni.
90. Normal va nuqsonli bolalarning sezgi xususiyatlari.
91. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar idrokining torligi, yuzakligi, fragmentarligi.
92. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarning ixtiyorsiz diqqatini jalb qilishga o'rgatish shart-sharoitlari.
93. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarning eshituv diqqatini rivojlantirish.
94. Kuzatuvchanlik, diqqatni bir joyga jamlay olish shaxsiy xususiyat sifatida.
95. Normal va eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar xotira xususiyatlari.
96. Idrokning tasavvurdagi roli.
97. Maxsus maktablarda tasavvur va xayolni korreksiyalash masalalari.
98. Nazariy va emperik tafakkur xususiyatlari.
99. Tafakkur va hissiy bilish.
100. Tafakkur va predmetli amaliy faoliyati.
101. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarda tafakkur rivojlanishining umumiy xususiyatlari.
102. Kar bolalarda mantiqiy tafakkurni shakllantirish metodlari.
103. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarda tahlil va sintez jarayonlari.
104. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarda umumlashtirish qobiliyatining rivojlanishi.
105. Kar bolalarda abstrakt tafakkurning rivojlanish xususiyatlari.

106. Eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalarda muammoli vaziyatlarni hal qilish qobiliyati.
107. Kar bolalarda mustaqil fikrlashni rivojlantirish yo‘llari.
108. Eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalarda nutq va tafakkur o‘rtasidagi bog‘liqlik.
109. Kar bolalarda tafakkur operatsiyalarini rivojlantirish metodlari.
110. Eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalarda mantiqiy fikrlashni rivojlantirish.
111. Kar bolalarda bilish jarayonlarining o‘zaro bog‘liqligi.
112. Eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalarda o‘quv motivatsiyasi.
113. Kar bolalarda qiziqishlarning shakllanish xususiyatlari.
114. Eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalarda ehtiyojlarning rivojlanishi.
115. Kar bolalarda o‘z-o‘zini baholash xususiyatlari.
116. Eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalarda o‘zini anglash jarayoni.
117. Kar bolalarda shaxsiy identifikatsiya jarayoni.
118. Eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalarda ijtimoiy moslashuv muammolari.
119. Kar bolalarda jamoaga moslashish jarayoni.
120. Eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalarda kommunikativ faoliyat.
121. Kar bolalarda muloqot madaniyatini shakllantirish.
122. Eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalarda ijtimoiy munosabatlar rivoji.
123. Kar bolalarda empatiya rivojlanishining xususiyatlari.
124. Eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalarda hamkorlik ko‘nikmalari.
125. Kar bolalarda liderlik sifatlarini shakllantirish.
126. Eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalarda irodaviy sifatning rivojlanishi.
127. Kar bolalarda qat’iyat va sabr-toqatni shakllantirish.
128. Eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalarda tashabbuskorlikni rivojlantirish.
129. Kar bolalarda mas’uliyat hissini shakllantirish.
130. Eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalarda mustaqillikni rivojlantirish.
131. Kar bolalarda stress holatlari va ularning psixologik xususiyatlari.
132. Eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalarda psixologik himoya mexanizmlari.
133. Kar bolalarda emotsional barqarorlikni rivojlantirish.
134. Eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalarda psixologik yordam ko‘rsatish.
135. Kar bolalarda psixologik maslahat ishlarini tashkil etish.
136. Eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalarda psixokorreksion ishlar.
137. Kar bolalarda psixologik treninglarning ahamiyati.
138. Eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalar bilan individual psixologik ishlar.
139. Kar bolalarda guruhli psixologik mashg‘ulotlar.
140. Eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalarda o‘yin terapiyasining o‘rni.
141. Kar bolalarda art-terapiya metodlari.
142. Eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalarda drammatizatsiya metodlaridan foydalanish.
143. Kar bolalarda relaksatsiya mashqlarining ahamiyati.
144. Eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalarda ijtimoiy ko‘nikmalarni rivojlantirish treninglari.
145. Kar bolalarda psixologik diagnostika metodlari.
146. Eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalarda test metodlaridan foydalanish.

147. Kar bolalarda kuzatish metodining qo'llanilishi.
148. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda eksperiment metodlari.
149. Kar bolalarda suhbat metodining ahamiyati.
150. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda anketa metodining qo'llanilishi.
151. Kar bolalarda psixologik rivojlanishni baholash mezonlari.
152. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda rivojlanish monitoringi.
153. Kar bolalarda ta'lim samaradorligini psixologik baholash.
154. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda maktabga tayyorgarlikni aniqlash.
155. Kar bolalarda maktabga moslashuv jarayoni.
156. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda adaptatsiya muammolari.
157. Kar bolalarda o'yin faoliyatining psixologik xususiyatlari.
158. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda o'quv faoliyatining rivojlanishi.
159. Kar bolalarda mehnat faoliyatining shakllanishi.
160. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda kasbiy yo'naltirish.
161. Kar bolalarda kasbiy qiziqishlarning rivojlanishi.
162. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda kelajak rejalari shakllanishi.
163. Kar bolalarda ijtimoiy faollikni rivojlantirish.
164. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda jamoaviy faoliyat.
165. Kar bolalarda ijodiy faoliyatni rivojlantirish.
166. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda estetik didni rivojlantirish.
167. Kar bolalarda madaniy qadriyatlarni shakllantirish.
168. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda milliy qadriyatlar tarbiyasi.
169. Kar bolalarda axloqiy fazilatlarni rivojlantirish.
170. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda vatanparvarlik tuyg'usini shakllantirish.
171. Kar bolalarda ijtimoiy mas'uliyat hissi.
172. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda sog'lom turmush tarzini shakllantirish.
173. Kar bolalarda jismoniy faoliyatning psixologik ahamiyati.
174. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda sport faoliyatining roli.
175. Kar bolalarda ijodiy o'yinlarning psixologik ahamiyati.
176. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda psixologik rehabilitatsiya.
177. Kar bolalarda ijtimoiy rehabilitatsiya jarayoni.
178. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda pedagogik rehabilitatsiya.
179. Kar bolalarda psixologik qo'llab-quvvatlash tizimi.
180. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda inklyuziv ta'lim sharoitlari.
181. Kar bolalarda inklyuziv ta'limning psixologik asoslari.
182. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda integratsiya jarayoni.
183. Kar bolalarda jamiyatga moslashish omillari.
184. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda ijtimoiy muhitning roli.
185. Kar bolalarda oila muhitining psixologik ta'siri.
186. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda ota-onalar bilan psixologik ishlar.
187. Kar bolalarda pedagog va psixolog hamkorligi.
188. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda maktab psixologining vazifalari.
189. Kar bolalarda psixologik xizmat tizimi.

190. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda psixologik profilaktika.
191. Kar bolalarda ijtimoiy-psixologik treninglar.
192. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda muloqot kompetensiyasi.
193. Kar bolalarda refleksiya qobiliyati.
194. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda o'z-o'zini rivojlantirish.
195. Kar bolalarda ijodiy tafakkur rivojlanishi.
196. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda tanqidiy fikrlash.
197. Kar bolalarda innovatsion fikrlash.
198. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda bilimlarni mustaqil egallash.
199. Kar bolalarda shaxsiy rivojlanish strategiyalari.
200. Surdopsixologiyaning zamonaviy rivojlanish istiqbollari.

Surdopsixologiya fanidan o'quv adabiyotlar va elektron ta'lim resurslari ro'yxati **Asosiy darslik va o'quv qo'llanmalar**

№	Muallif	Adabiyot nomi	Nashr yili	Adabiyot-ning ARMdagi shifri	Adabiyot-ning ARMdagi inventar paqami	Turi	ARMdagi soni
1	P.Po'latova	Maxsus pedagogika	2014	Б. 167-197	20.1YA70 P 20	darslik	50 ta

Qo'shimcha adabiyotlar

1. L.R.Xayitov, "Surdopedagogika". T.: "Toshkent" 2023 y.
2. L.Mo'minova va boshqalar., "Maxsus psixologiya". T.: "O'zbekiston" 2013 y.

Elektron ta'lim resurslari

1. www.tdpu.uz
1. www.pedagog.uz

UMUMIY PEDAGOGIKA fanining mazmuni

Fanni bo'lajak o'qituvchilarni zamonaviy pedagogik fanning nazariy-tarixiy asoslari va o'qituvchi mahoratiga doir bilimlar bilan qurollantirish, O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonunida belgilangan talablar asosida ta'lim-tarbiya jarayonini oqilona tashkil etish, pedagogik merosdan samarali foydalanish, real ta'lim amaliyotida yuksak pedagogik madaniyat va texnikani nomoyon eta olishga o'rgatish.

Fanning vazifasi:

-talabalarni milliy va innovatsion pedagogik faoliyatni samarali tashkil etishga o'rgatish;

-o'quv-tarbiya jarayonini samarali boshqarish, o'quv-me'yoriy hujjatlar bilan ishlash hamda ta'lim olganlikni tashxis etish qonuniyat va tamoyillari bilan tanishtirish;

-o'quvchilar bilan olib boriladigan korreksion ish yo'nalishlari hamda rivojlanishida nuqsoni bo'lgan o'quvchilarni o'qitish va rivojlantirish mazmunini o'zlashtirish;
-milliy va jahon pedagogik fikrlari taraqqiyoti bilan tanishtirish hamda pedagogik merosdan samarali foydalanish ko'nikma va malakalarini shakllantirish;
-global doirada ta'lim tizimi rivojlanishining holati, asosiy yo'nalishlari va qonuniyatlarini tahlil etish, milliy va xududiy o'ziga xosliklardagi umumiy ko'rinishlarni ochib berish, xalqaro pedagogik tajribaning ijobiy va salbiy jihatlari, milliy pedagogik madaniyatni boyitish shakl va metodlarini aniqlashtirish;
-talabalarni o'qituvchi faoliyatida kasbiy mahoratni tutgan o'rni, mazmun-mohiyatiga doir nazariy bilimlar hamda pedagogik faoliyatning turli ko'rinishlarida o'qituvchining muomala madaniyati, o'quvchilar bilan aloqa o'rnatish va muloqotga kirisha olish metodikasini to'liq o'zlashtirishga erishish.

Umumiy pedagogika fanidan yakuniy davlat attestatsiyasi sinovining asosiy savollari

1. Umumiy pedagogika fanining mohiyati, vazifalari va maqsadi.
2. Ta'lim jarayonining tuzilishi.
3. Bolalar jamoasini tashkil etish.
4. Ijtimoiy ongni shakllantirish metodlari.
5. Ta'lim jarayonining tamoyillari.
6. Tarbiya jarayonining umumiy metodlari.
7. Ta'lim jarayonining metodlari.
8. Ta'lim jarayonining maqsadi.
9. Tarbiya jarayonini tashkil etish shakllari.
10. Shaxs shakllanishiga ta'sir etuvchi omillar.
11. Ta'limni tashxis qilish.
12. Estetik tarbiyaning mohiyati, vazifalari va mazmuni.
13. Tarbiya jarayonida maktab oila va maxalla hamkorligi.
14. Iqtisodiy tarbiyaning mohiyati, vazifalari va mazmuni.
15. Tarbiya jarayoni xususiyatlari.
16. O'quvchilar jamoasini shakllantirish.
17. Bolalarni oilada tarbiyalash.
18. O'z – o'zini tarbiyalash.
19. Dars va uni tashkillashga qo'yilgan talablar.
20. Tarbiya jarayonining vositalari.
21. Korreksion pedagogik
22. O'quv dasturi va rejasi.
23. Sharq mutaffakirlari asarlarida komil inson g'oyasining ifodalanishi.
24. Istisodiy tarbiyaning mazmuni.
25. Darsliklar va ularga qo'yilgan talablar.
26. Aqliy tarbiyaning mazmuni, vazifalari.
27. Ta'lim menejment.
28. Ta'limning og'zaki metodlari.
29. Sinf rahbari va uning faoliyati mazmuni.
30. Tarbiya jarayonining mazmuni.

31. Shaxsni rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar.
32. Didaktika-pedagogik ta'lim nazariyasi.
33. Pedagogika fanlari tizimi.
34. Ta'limni tashkil etishning asosiy va yordamchi shakllari.
35. Pedagogikada shaxs masalasi.
36. Hozirgi zamon darsi va unga qo'yilgan talablar.
37. Pedagogika fanining predmeti.
38. Davlat ta'lim standarti (DTS).
39. Bolalarni yosh davrlariga bo'lish muammosi
40. Pedagogika tarixi qanday fan?
41. Pedagogika tarixi fanining asosiy o'rganish manbalari.
42. Ta'lim – tarbiyaga birinchi bo'lib ilmiy ta'rif bergan olim?
43. Pedagogika tarixi fani predmeti.
44. Pedagogika fani rivojlanishiga xissa qo'shgan sharq allomalari.
45. "Fozil odamlar shahri" va "Ruhiy madaniyat haqida risola" asarlari muallifi kim?
46. Abu Ali ibn Sinoning ta'limiy axloqiy qarashlari.
47. Yusuf Xos Hojibning ta'limiy axloqiy qarashlari.
48. "Qobusnoma" asarida komil inson tarbiyasi.
49. Ahmad Yugnakiy til odobi haqida.
50. Turkiy tilda yaratilgan 1-didaktik asar.
51. Jadidchilik harakati.
52. Amir Temur tuzuklari.
53. Mirzo Ulug'bek mudarisslik faoliyati.
54. "Ma'mun akademiyasi" tashkil etilishi.
55. Farobiy ta'lim-tarbiya haqida.
56. Qadimgi Afina va Spartadagi ta'lim tizimi.
57. A. Jomiyning pedagogik qarashlari
58. Mustaqil O'zbekiston ta'lim tizimi
59. Jahon rivojlangan mamlakatlar ta'lim tizimi
60. Pedagogik faoliyat va uning asosiy xususiyatlari.
61. Ta'lim oluvchilarning majburiyatlari "Ta'lim to'grisida"gi qonunning nechinchi moddasida aks etgan?
62. "Ta'lim to'grisida"gi qonunning maqsadini aniqlang?
63. Ta'lim sohasidagi asosiy prinsiplar "Ta'lim to'grisida"gi qonunning nechinchi moddasida aks etgan?
64. Ta'lim olish huquqi "Ta'lim to'grisida"gi qonunning nechinchi moddasida aks etgan?
65. "Inklyuziv" so'zi qanday ma'noni anglatadi?
66. Rejalashtirish -
67. Estetik tarbiya bu?
68. Quyidagi metodlardan qaysilari ongni shakllantirish metodlariga kiradi: 1) hikoya; 2) pedagoigk talab; 3) etik suhbat; 4) mashq; 5) tushuntirish
69. Mashq, o'rgatish, tarbiyaviy vaziyat tarbiyaning qaysi metodlariga kiradi?
70. Quyidagilardan qaysi biri yuqori darajada uyushgan jamoa hisoblanadi
71. Demonstratsiya – bu:

72. Aniq maqsad hamda ijtimoiy-tarixiy tajriba asosida yosh avlodni har tomonlama o'stirish, uning ongi, xulq-atvori va dunyo-qarashini tarkib toptirish jarayoni bu.....
73. Estetika so'zining ma'nosi nima
74. Estetik tarbiyaning asosiy vositalarini aniqlang.
75. Shaxsning tabiat, jamiyat va sana'dagi maqsad tarzida idrok etadigan, takomillashgan go'zallik borasidagi bahosining aks etishi nima deb ataladi
76. - ishlab chiqarishdan ajralmagan holda doktorlik dissertatsiyasini tayyorlash va himoya qilish maqsadida mutaxassislikni chuqur o'rganish va ular tomonidan ilmiy izlanishlar bo'yicha falsafa doktori (PhD) yoki fan doktori (DSc) ilmiy darajalari izlanuvchilari uchun OTM va ITMLlarda tashkil etiladigan oliy malakali ilmiy va ilmiy-pedagog kadrlar bo'yicha oliy o'quv yurtidan keyingi ta'lim shakli
77. Estetik axborotlar oqimi, estetik va axloqiy normalar yig'indisi orqali shakllanadigan va shaxsning buyum, hodisalarga estetik baho berishida yaqqol namoyon bo'ladigan hodisa nima deb ataladi
78. O'qitish metodlarining tasnifini ishlab chiqqan olim kim?
79. Pedagogikaning qaysi sohasi shaxsi va faoliyatida nuqsoni bor bolalarni o'qitish va tarbiyalash bilan shug'ullanadi?
80. Idrok etish, o'rganish, mashq qilish va muayyan tajriba asosida xulq-atvor hamda faoliyat ko'nikma, malakalarining mustahkamlanib, mavjud bilimlarning takomillashib, boyib borish jarayoni
81. Ongli xatti-harakatning avtomatlashtirilgan tarkibiy qismi;
82. Pedagogikaning fanining obekti – bu...
83. Neyropedagogika bu -
84. Pedagogik antropologiya -
85. Qaysi so'z metod tushunchasining mohiyatini ochib beradi
86. Metod va usul tushunchalari bir narsami
87. (illyustratsiya) metodi ko'rsatilgan qatorni belgilang.
88. Ta'limning ko'rgazmali metodlarini ko'rsating.
89. .... yangi bilimlarni o'zlashtirish uchun o'qituvchi va o'quvchilar tomonidan foydalaniladigan obyekt.
90. Ta'lim mazmunini belgilovchi me'yoriy hujjatlarni belgilang.
91. .... ma'lum bir fanning mazmunini dastur asosida didaktik talablarga rioya qilgan xolda bayon etuvchi o'quv kitobidir
92. "Dunyodan – bolaga, boladan – dunyoga" kitobining muallifi kim?
93. Hamma narsa uzluksiz ketmaketlikda olib borilishi kerak, bugungi aytganlaringiz kechagisini mustahkamlashi va ertangi aytganingizga yo'l ochib berishi kerak deb ta'kidlagan olim?
94. Bilimni ma'lum bir tizimda va uzluksiz ravishda berib boorish-bu?
95. Shaxsning muayyan faoliyatni tashkil eta olish qobiliyati-bu....?
96. "Moddiy va ma'naviy hayotni uyg'un rivojlantirishimiz kerak. Maktab bu borada asosiy bo'g'in bo'lishi lozim. Maktab ta'limini rivojlantirish biz uchun buyuk umummilliy maqsadga, umumxalq harakatiga aylanishi zarur" bu fikrlar kimga tegishli.

- 97.2019- yil 23-avgustdagi O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SH.M.Mirziyoyev boshchiligida bo'lib o'tgan videoselektorda maktablarda qaysi fan o'qitilishi ma'lum qilindi.
- 98.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi PF-4947-sonli Farmon nima to'g'risida edi.
- 99.Ijtimoiy tarbiyaning umumiy qonuniyatlari, muayyan jamiyatda yagona ijtimoiy magsadga muvofiq yosh avlodni tarbiyalash hamda unga ta'lim berishning mohiyati va muammolarini o'rganadigan fan qaysi?
- 100.Ta'lim mazmuni deganda.....
- 101.Shaxsga to'g'ri ta'rif berilgan qatorni toping?
- 102.Muayyan, aniq maqsad hamda ijtimoiy- tarixiy tajriba asosida yosh avlodni har tomonlama o'stirish, uning ongi, xulq-atvori va dunyoqarashini tarkib toptirish jarayoni-bu....?
- 103.O'quvchilarni nazariy bilim, ko'nikma va malakalar bilan qurollantirish, ularning bilish qobiliyatlarini o'stirish va dunyoqarashlarini shakllantirishga yo'naltirilgan jarayon- bu...?
- 104.Shaxsning ongida tushunchalar, sxemalar, ma'lum obrazlar ko'rinishida aks etuvchi borliq haqidagi tizimlashtirilgan ilmiy ma'lumotlar majmui-bu...?
- 105.Ko'nikma -...?
- 106.Malaka-...?
- 107.Ta'lim- tarbiya natijasida o'zlashtirilgan va tizimlashtirilgan bilim, hosil qilingan ko'nikma va malakalar hamda tarkib topgan dunyoqarash majmui-bu...?
- 108.Rivojlanish – bu..?
- 109.Maktab yoshidagi bolalarni tarbiyalash va ularga ta'lim tarbiya berish masalalarini o'rganuvchi fan qaysi?
110. Ko'rish qobiliyati buzilgan bolalarni rivojlantirish, o'qitish va tarbiyalash masalarini o'rganuvchi soha bu..?
111. Ijtimoiy munosabatlar jarayonida pedagogik g'oyalarning tutgan o'rni, shaxsni kasbiy va ijtimoiy faoliyatga yo'naltirish muommolarini o'rganuvchi fan?
- 112.....- ta'lim muassasalarining o'quv-tarbiya ishlari jarayonini o'rganish asosida tadqiq etilayotgan muommo holat aniqlanadi, tajriba- avvali va yakunida qolga kiritilgan ko'rsatkichlar o'rtasidagi farq to'g'risidagi ma'lumotga ega bo'linadi.
113. Anketa so'zining lug'aviy ma'nosi?
114. Fan olimpiadalari, turli mavzulardagi tanlovlar, maktab ko'rgazmalari, festivallar, musobaqalar qaysi metodning shakllari hisoblanadi.
115. Ekspriment so'zining lug'aviy ma'nosi to'g'ri ko'rsatilgan qatorni toping?
116. Bixeviorizm ta'limotining asoschisi kim?
117. Inson ko'rib turgan, uning mavjudligini, shakllanishini ta'minlaydigan moddiy va ma'naviy shart-sharoitlarning majmuasi-...?
118. Yosh xususiyatlari deb ...?
119. Bolaning jismoniy va psixik kamoloti qaysi davrlarni o'z ichiga oladi?
120. Qaysi yosh davrida o'yin faoliyatini o'rnini o'qish egallaydi?
121. Katta maktab yoshidagi o'quvchilarning yosh ko'rsatkichlari to'g'ri ko'rsatilgan qatorni aniqlang?

122. Pedagogik jarayonda ishtirok etadigan tizim tarkibiy qismlari qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?
123. Pedagogik jarayon qonuniyatlari-...?
124. Ta'lim nazariyasi – bu?
125. Didakrikaning asosiy vazifasi nima?
126. Didaktikaning asosiy kategoriyalari qaysilar?
127. Ta'lim vositalari-bu...?
- 128.....-bilim, ko'nikma va malakalarni egallab olishning murakkab jarayoni bo'lib, o'quvchilar intellektual, irodaviy va jismoniy kuch-g'ayratini talab etadi hamda ularning rivojlanishini rag'batlantiradi.
129. Ta'limning mazmunli tamoyillari qaysi qatorda to'g'ri keltirilgan?
130. Jamiyatning shaxsni ma'naviy rivojlanishi darajasiga qo'yilgan talablar, jamiyatning ijtimoiy tajriba va madaniyatini aks ettirgan ijtimoiy buyurtmasi modeli.. bu?
131. Sinflar bo'yicha o'rganilishi lozim bo'lgan o'quv fanlari va shu fanlar uchun ajratilgan o'quv soatlari nimada ko'rsatiladi?
- 132.O'quv fan dasturi ..... asoslanadi?
- 133.Ta'limning binar metodlari muallifi kim?
- 134.Ta'limning bilimlarni o'g'zaki bayon qilish metodlari qaysilar?
- 135.Ta'lim vositalari faoliyat obyektlari bo'yicha necha turga bo'linadi?
- 136.Bundan 350 yil avval vujufga kelgan ta'limni tashkil etish shakli bu?
- 137.Har bir darsning maqsadini aniq belgilash darsga qo'yiladigan talablarning qaysi biriga kiradi?
- 138.Talabalarning bilim,ko'nikma, malaka va axloqiy sifatlarni o'zlashtirish yo'lidagi o'zaro harakatini tashkil etishga asoslanuvchi ta'lim shakli qaysi?
- 139.Tashxis-bu
- 140.O'quvchilar tomonidan mazkur fanning muayyan bob yoki bo'limlarining o'zlashtirilganini tekshirish –bu .....
- 141.....-aniq maqsad asosida, muayyan holat darajasini sifat va miqdoriy ko'rsatkichlarda belgilashga imkon beruvchi sinov vositasi.
142. Jamoa so'zining lug'aviy ma'nosi nima?
- 143.Jamoaning shakllanish bosqichi nechchi bosqichda kechadi.
- 144.Tarbiyalanuvchilarning xatti-harakati va faoliyatiga salbiy ta'sir kjo'rsatish bilan bog'liq usul bu-...?
- 145.Ta'lim oluvchining intellekti, bilish imkoniyatlarini, iqtidor va qobiliyatlarini rivojlantirishga yonaltirilgan tarbiya –bu...?
- 146.“Tabiatni muhofaza qilish to'g'risi”dagi qonun qachon qabul qilingan?
- 147.Atoqli pedagog V.A.Suxomlinskiy qaysi asarida “Men bolalar Alifbe” ni ochib, birinchi so'zini hijjalab o'qishlariga qadar avval dunyodagi eng ajoyib kitob – tabiat kitobini mutolaa etishlarini istardim” deb ta'kidlagan
- 148.Korreksiya so'zining ma'nosi nima?
- 149.Defektologiya fani qachondan boshlab mustaqil fan sifatida o'rganilib kelinmoqda?
- 150.Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalar bilan shug'ullanadigan pedagogika sohasi qaysi?

- 151.Og'ir nutq nuqsonlarini o'rganish oldini olish, bartaraf etish yo'llari, usullarini o'rganadigan fan.
- 152.Ko'rish qobiliyati zaif bolalar sezgi organlariga tayangan holda barmoqlari bilan qaysi shriftdan foydalanishadi?
- 153.Tarbiya bu...
- 154.Qaysi olim fikricha, pedagogik nazariya pedagogik borliqni ayrim tomonlarini izohlovchi, tushuntiruvchi,tashxislovchi vazifalarni bajaradi.
- 155.Pedagogikani fan sifatida maqsadi qanday ?
- 156.Pedagogikaning umumnazariy funksiyalari necha xil darajada amalga oshiriladi va ular qaysilar ?
- 157.Pedagogik tadqiqot metodlari necha turga bo'linadi va ular qaysilar ?
- 158.Kimning fikricha, shaxs ijtimoiy-tarixiy va insonni ontogenetik rivojlanish mahsuli hisoblanadi.
- 159.Shaxsni shakllanishiga ta'sir etuvchi omillarga qaysilar kiradi ?
- 160.Quyidagi qaysi olim «rivojlanish irsiyat, muhit, tarbiyaning o'zaro uyg'unligi ta'sirida aniqlanadi» deb ta'kidlaydi.
- 161.Ta'lim jarayonini tashkil etishning eng tarixiy qadimiy shakli bu.....
- 162.Bilimlarni og'zaki bayon qila turib rasmlar, chizmalar, jadvalga o'quvchi diqqatini tortish qaysi metod uchun xos?
- 163.Didaktikaning asosiy kategoriyalari bu...
- 164.Ta'lim mazmunini shakllanishini asosiy nazariyalari nechinchi asrda paydo bo'lgan?
- 165.Standart qaysi so'zdan olingan va uning ma'nosi ?
- 166.DTS nima ?
- 167.Qaysi pedagog olimlar inson rivojlanishida irsiyatni rolini inkor etib, yangi tug'ilgan bolani —«toza doska»ga qiyoslaydilar?
- 168.Sinf-dars tizimining belgilariga nimalar kiradi?
- 169."Ta'lim deganda biz o'qituvchilarni o'quvchilar bilan bilimlarini mustahkamlash va o'zgartirishga asoslangan tizimli va rejali ishlarini tushunamiz" quyidagi fikrlar kimga tegishli?
- 170....-pedagogik borliqdagi pedagogik tizim ichida kechadigan ta'lim, tarbiya, rivojlanish jarayonlarini maqsadini, mazmunini, metod va vositalarini hamda shaklini o'rganuvchi fandır.
- 171.Konsepsiya nima?
- 172.Didaktika so'zi qaysi tildan olingan va qanday ma'noni anglatadi?
- 173.Ta'lim nazariyasining obyekti bu...
- 174.Natural obyektlarga nimalar kiradi?
- 175.Ya.A.Komenskiy «Didaktikaning oltin qoidasida» ... prinsipiga amal qilish yo'llarini shakllantirdi.
- 176.... metodini qo'llashda jismoniy jazoni qo'llash, o'quvchilarni urish, kaltaklash, qo'rqitish, g'azablantirish, jismonan va ruhan azoblash, tahqirlash, sha'nini yerga urish kabilar taqiqlanadi.
- 177.Jamoa hayotining birinchi bosqichi uchun xarakterli hodisa nima?
- 178.Didaktika ta'lim nazariyasi atamasi sifatida dastlab nechanchi asrda paydo bo'ldi?

179. Ta'lim muassasalarida mehnat tarbiyasini tashkil etishda mehnatning qanday turlaridan foydalaniladi?

180.... o'quvchilar ongi, hayoti, turmush tarziga muayyan jamiyat tomonidan tan olingan va rioya qilinishi zarur bo'lgan tartib, odob, o'zaro munosabat, muloqot va xulq-atvor qoidalari, mezonlarni singdirish jarayoni.

181. Pedagogik jarayon komponentlarini nimalar tashkil qiladi?

182.... — o'quvchilarni rivojlanishini ta'minlovchi ta'lim turi hisoblanib, bunda asosiy e'tibor nazariy bilimlarga qaratilgan holda, ta'lim tez va yuqori darajada qurilib, o'quvchilarni o'qitishda materialni ongli anglashni, maqsadga yo'nalganlikni, samaradorlikni, tizimlilikni ta'minlaydi.

183.... ta'lim muassasasi jamoasining yuqori boshqaruv organi hisoblanadi.

184. Rivojlanshida turli nuqson (kamchilik)lar bo'lgan o'quvchilarni korreksion o'qitish va tarbiyalash bilan shug'ulanadigan soha

185. Bilimlarni tekshirish va baholash qanday vazifalarni bajaradi?

186.... — bu qonunga asoslangan tarbiyaga bo'lgan asosiy talab, pedagog harakatlarini aniqlovchi bosh g'oya hisoblanadi.

187. Sinf-dars tizimi bizning maktablarimizga qachon kirib keldi?

188. Sinf-dars tizimining kamchiliklari berilgan qatorni belgilang?

189. Ta'limni tashkil etish shakllari berilgan qatorni toping?

190. Dars, ma'ruza, seminar, konferensiya, amaliy laboratoriya mashg'uloti, fakultativ mashg'ulotlar, ekskursiya, ishlab chiqarish amaliyoti, mustaqil uy ishi, maslahatlar, to'garak mashg'ulotlari, kurs loyihalari, malakaviy loyihalar-bu..

191.... -bu o'qituvchilar va o'quvchilar hamkorligida bilim, ko'nikma va malakalarni o'zlashtirish, ilmiy dunyoqarashni shakllantirish, o'quvchilarni aqliy imkoniyatlarini rivojlantirish maqsadida maxsus tashkil etilgan jarayondir.

192. Pragmatizm nazariyasi asoschisi kim?

193... ..mutaxassisning maxsus tayyorlangan faoliyati bo'lib, tarbiyachining kasbiy ongi va ijtimoiy buyurtmadan kelib chiqadigan maqsad va vazifalardan aniqlanadi.

194. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyevning «Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora tadbirlari to'g'risida» gi qarori qachon qabul qilingan?

195. Qaysi me'yoriy hujjat o'quv predmetlar bo'yicha beriladigan ta'lim mazmunini o'quvchiga yetkazish uchun ajratilgan o'quv soatlarining minimum hajmidagi miqdorini belgilaydi?

196. Ta'lim to'g'risidagi Qonunning nechinchi moddasida tarbiyaga ta'rif berilgan?

197. Ta'lim to'g'risidagi Qonunning nechinchi moddasida ta'limga ta'rif berilgan?

198. Ta'lim to'g'risidagi Qonunning nechinchi moddasida ta'lim kampusiga ta'rif berilgan?

199. Ta'lim to'g'risidagi Qonunning nechinchi moddasida ta'lim tizimiga ta'rif berilgan?

200. Davlat ta'lim standartlari va davlat ta'lim talablari Ta'lim to'g'risidagi qonunning nechinchi moddasida keltirilgan?

“Umumiy pedagogika” fanidan o'quv adabiyotlar va elektron ta'lim resurslari ro'yxati

Asosiy darslik va o'quv qo'llanmalar

№	Muallif	Adabiyot nomi	Nashr yili	Adabiyot-ning ARMdagi shifri	Adabiyot-ning ARMdagi inventar paqami	Turi	ARMdagi soni
1	Abdullayeva B.S, Xoliqov A.A, Farsaxonova D.R, Muhammadiyeva S.V, Sheranova M.B.,.	“Umumiy pedagogika” (Pedagogika tarixi)	Darslik	Innovatsiya ziyo 2022	24. 1AA73 P 21	U-5379	100ta
2	Abdullayeva B.S, Xoliqov A.A, Farsaxonova D.R, Muhammadiyeva S.V, Sheranova M.B.,.	“Umumiy pedagogika” (Pedagogika nazariya)	Darslik	Innovatsiya ziyo 2021	24. 1SA73 A 98	U-5430	50 ta
3	Abdullayeva B.S, Xoliqov A.A, Sodiqov H.M, Primov Sh.Q, Zarmasov Sh.R	“Umumiy pedagogika” (Pedagogika mahorat)	Darslik	Innovatsiya ziyo 2021	24. 1BA73 A 98	U-5430	50 ta
4	Azizxodjaeva N.N.. – T.:	Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat.	Darslik	“Fan va texnologiyalar” nashriyoti, 2006.	24. 1YA76 T91	U-4780	100 ta
5	Hoshimov K., Nishonova S., Inomova M. Hasanov R.	Pedagogika tarixi.	Darslik	O'qituvchi, 1996.	24. 1YA76 T88	U-5880	100 ta
6	Yo'ldashev O'tkir Jumaqo'ziyevich, Abdurashidov Adham Abdulhamidovich	“Umumiy pedagogika”	Darslik	Farg'ona nashriyoti, 2021-yil	24. 1YA73 P 26	U-5779	100ta
7	O'. J.Yo'ldoshev A.Abdurashidov,	Umumiy pedagogika	Darslik	Fan vatexnologiya» nashriyoti 2017	24. 1YA73 P 21	U-5679	100ta
8	M.X.Toxtaxodjayeva	Pedagogik mahorat	Darslik	Toshkent: 2014 y.	24. 1YA73 A 98	U-5930	10 ta
9	M.Xushnazarova	Umumiy pedagogika(Pedagogika tarixi)	O'quv qo'llanma	Qo'qon: “Farg'ona”. 2021 y.	24. 1YA73 T 71	U-4780	100 ta
10	B.Xodjayev	Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti	Darslik	Toshkent: “Sano-standart”, 2017 y.	24. 1YA73 Q 53	U-5430	10 ta

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Ma'naviyat yulduzlari (Markaziy Osiyolik mashhur siymolar, allomalar, adiblar). - T.: A.Qodiriy nomidagi Xalq merosi nashriyoti, 1999.
2. Ismoilova Z. Pedagogikadan amaliy masbg'ulotlar. - T.: Fan, 2001.
3. Piskunov A.I., Istoriya pedagogiki i obrazovaniya. M.: TS «Sfera», 2001.
4. Bolalarni tarbiyalash va soglomlashtirish ishlarida pedagogik texnologiya.- Toshkent. 2002.
5. Pedagogikadan amaliy mashqlar va masalalar /O'quv qo'lanma. O'. Asqarova.- Toshkent, Istiqlol, 2005.
6. Xasanboev J, To'raqulov X., Xaydarov M., Isanboeva O. Pedagogika fanidan izohli lug'at. - T.: Fan vatexnologiya. 2008.
7. Djuraev R.X. va boshq. Pedagogik atamalar lug'ati. -Toshkent, Fan, 2008.
8. Boshqalardan farqli bola: parvarishlash va rivojlantirish. Shubina A.B.Toshkent. 2009.
9. Niyozov G., Axmedova M. Pedagogika tarixidan seminar mashg'ulotlari. -T.: NOSHIR, 2011.
10. Kaldibekova A.S. Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyotidan laboratoriya mashg'ulotlari. - T.: —Fan va texnologiya" nashriyoti, 2013.
11. Pedagogik entsiklopediya I va II jild. — O'zbekiston milliy entsiklopediyasi" Davlat ilmiy nashriyoti. -Toshkent, 2012.
12. Nogiron bolalarni tarbiyalashda oila va maxsus muassasa hamkorligini ta'minlashning ilmiy-pedagogik asoslari. L.Sh.Nurmuhammedova.- Toshkent.2014.
13. Maxsus pedagogika. Toshkent.: —Fan va texnologiyalar 2014.
14. Xalq pedagogikasi. O'quv qo'llanma. M.Mutalipova. -Toshkent, 2015.

Elektron ta'lim resurslari.

1. www.tdpu.uz
2. www.pedagog.uz
3. www.edu.uz
4. www.ziyo.edu.uz.
5. www.gov.uz
6. www.zivonet.uz
7. www.istedod.uz

Umumiy psixologiya faning mazmuni

Umumiy psixologiya: umumiy psixologiyaning obyekti, vazifalari. Psixologiya tabiiy va ijtimoiy fan sifatida. Psixika haqida tushuncha, psixikaning oriyentirovka qiluvchanlik va boshqaruvchanlik vazifasi. Bosh miya va psixika. Psixika va ong. Psixologiya va falsafa. Sharq mutafakkirlarining psixologik qarashlari. Psixika va ongni tahlil qilish prinsiplari. Hozirgi zamon psixologiyasining tuzilmasi va uning prinsiplari. Psixologiyaning sohalari. Psixologiyaning metodlari va uning tahlili. Faoliyatniig psixologik tahlili. Motivlar va faoliyat. Psixikaning taraqqiyoti. Motivatsiya va emotsiya psixologiyasi. Iroda psixologiyasi. Shaxs psixologiyasi.

Shaxs, individ, individuallik tushunchalari. Frustratsiya va shaxsning istiqbol rejalari. Konformizm. Dunyoqarash va e'tiqod. Muloqot psixologiyasi va nutq. Diqqat va uning turlari. Sezgi va idrok. Xotira va xayol. Tafakkur. Muammoli vaziyat va uni hal qilish. Temperament, uning o'ziga xos xususiyatlari.

“ Umumiy psixologiya” fanidan davlat attestatsiyasi test sinovining asosiy savollari:

1. Psixologiya fani nimani o'rganadi?
guruhga ajratgan olim qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?
3. Psixologiya fan sohalari ko'rsatilgan qatorni toping?
4. Qachon psixologiya fani falsafa fanidan mustaqil fan bo'lib ajralib chiqdi?
5. Bilish jarayonlari qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?
6. "Dualizm" oqimining asoschisi qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?
7. Dualizm talimotining mohiyati nimadan iborat?
8. Jon o'z mohiyatiga ko'ra olovsimon uchqundan iboratligini ilgari surgan olim?
9. Jon o'z mohiyatiga ko'ra olovsimon atomdan iboratligini ilgari surgan olimni belgilang.
- 10.«Jon qismlarga bo'linmaydi lekin u faolyatning oziqlanishi, his etishi va harakatga kelishi, aql idrok kabi turlarga oid qobiliyatlarni namoyon qiladi» mazkur fikr kim tomonidan ilgari surilgan?
- 11..Psixikaning eng yuksak darajasi bo'lib u, faqat insongagina xosdir?
12. Bu shunday psixik jarayonlar holatlar yig'indisiki, unda inson o'z xatti-xarakatlariga javob bermaydi, anglamaydi?
- 13.Ong nima?
- 15.Psixika nima?
- 16.Organizmning tashqi va ichki tasurotlariga markaziy nerv tizimi orqali beradigan javob reaksiyasi..... deb ataladi?
- 17.Refleks nima?
- 18.Instinkt bu - ...?
- 19.Tropizm bu -?
- 20.Ong va faoliyat bir-biriga qarama-qarshi ham aynan bir narsa emas ular bir butunlikni tashkil etadi?
- 21.Dastlabki psixologik tadqiqotlar laboratoriyasi qachon kim tomonidan ochildi?
- 22.Ilkl bora test tushunchasi kim tomonidan ishlatilgan?
- 23.Muloqot – bu...?
- 24.Monologik nutq nima?
- 25.So'z belgilari tizimi bo'lib, u muloqot jarayonida psixik faoliyat mahsuli bo'lib yuzaga keladi?
- 26.Pedagog va o'quvchilarning o'zaro ta'sir etish usullari yig`indisi.....?
- 27.Faoliyat nima?
- 28.Ko'nikma bu...?
- 29.Qaysi olim tomonidan "oliy nerv faoliyati" tushunchasini faoliyat tushunchasiga nisbatan qo'llangan?

30. Tashqi real ishdan ichki ideal ishga o'tish jarayoni bu.....?
31. Shaxs tushunchasiga to'g'ri ta'rif berilgan qatorni toping?
32. Xozirgi zamon psixologiyasida shaxs faolligi manbai – bu?
33. Avval... ongli bajarib, keyinchalik avtomatlashgan xatti-harakatlarga ..... aytiladi?
34. Motiv bu-...?
35. Emotsiya bu -...?
36. Iroda ta'rifini aniqlang.
37. Iroda sifatlarini aniqlang.
38. Individuallik bu...?
39. Diqqatning ta'rif qaysi javobda to'g'ri berilgan?
40. Diqqat turlari faoligiga ko'ra –?
41. Diqqat xususiyatlari – bu...?
42. Sezgi – bu...?
43. Sezgilar tasnifini aniqlang?
44. Adaptatsiya – bu...?
45. Qorni ochlikni, chanqashni sezish qaysi sezgi turiga oid?
46. Sezgi qanday jarayon?
47. Analizator – bu...?
48. Idrok ta'rifini aniqlang?
49. Sezgi a'zolarimizga bevosita ta'sir etib turib, ongimizda bir butun holda aks etishiga... deyiladi?
50. Gallyutsinatsiya - bu ...?
51. Yo'q narsalarni idrok qilish bu?
52. Ilyuziya bu...?
53. Narsa va hodisalarni, uni ayni paytda idrok qilmay esga tushirish.....?
54. Ilgari idrok qilingan narsa va hodisalarni takror idrok qilish natijasi?
55. O'tmishda idrok qilingan narsalarning his-tuyg'u, fikr va ish-harakatlarning ongimizda qayta tiklanishi..... deb ataladi?
56. Beixtiyor esda qoldirishda qaysi jarayon asosiy rol o'ynaydi?
57. Xotira jarayonini aniqlang?
58. Konformlilik bu...?
59. Faoliyat turlari?
60. Hissiyot bu -...?
61. Oliy hislarni aniqlang?
62. Axloqiy hislarga nimalar kiradi?
63. Idrok qanday psixik jarayon?
64. Psixik faoligiga ko'ra xotira turini aniqlang?
65. Faoliyat maqsadi ko'ra xotira turini aniqlang?
66. Ijodiy xayolning maxsus turi qanday nomlanadi?
67. Odam o'zini oldiga hech qanday maqsad qo'ymasdan irodani ishga solmasdan qandaydir o'z-o'ziga obraz va tasavvurlarni yaratishga.....aytiladi?
68. .... oldindan belgilangan maqsad asosida iroda kuchini ishga solib, muayyan obraz va tasavvurlarni yaratishga aytiladi?
69. Ijodiy xayolning tilakdagi kelajakka qaratilgan shakli bu .....

70. Mazkur xayol turida voqelik aks ettiriladi, orzular amalga oshadi?
71. Amalga oshmaydigan xayol turi qanday nom bilan ataladi?
72. Tafakkur bu-?
73. Shunday bir tafakkur operasiasidirki, uning yordami bilan biz narsa va hodisalarni fikran yoki amaliy va xususiyatlarni tahlil qilamiz?
74. Shunday bir tafakkur operasiasidirki, biz narsa va hodisalarning analizda bo'lingan, ajratilgan ayrim qismlarini, bo'laklarini sintez yordami bilan fikran va amaliy ravishda birlashtirib, butun holiga keltiramiz?
75. Shunday bir tafakkur operasiasidirki, bu operasiya vositasi bilan ob'ektiv dunyodagi narsa va hodisalarning bir-biriga o'xshashligi va bir-biridan farqi aniqlanadi?
76. Narsa va hodisalarning belgi va xususiyatlari haqida tasdiqlab yoki inkor qilib aytilgan fikr.....deb ataladi?
77. Tafakkur turlarini aniqlang?
78. Tafakkurning sifati bu-?
79. Uzoq davom etadigan anchagina kuchli hissiy holatdir?
80. Uzoq davom qiladigan va barqaror bo'lgan emotsional holatdir?
81. Stress so'zining ma'nosi nima?
82. Jamiyatning axloqiy yuksalishi insoniyatning manfaatlarini va ideallarini ifodalaydi?
83. Odamning aqliy faoliyati bilan bog'liq bo'lgan hislar?
84. Odamlar chiroyli narsani ko'rganlarida, shu narsalarni tasavur qilganlarida va ular to'g'risida fikr yuritganlarida ularda paydo boladigan ijobiy hislar bu...?
85. Kishining shunday faolligidirki, bunday faollik oldindan biror maqsad qo'yib va shu maqsadga erishish vositalarini oldindan belgilab, ongli ravishda zo'r berish natijasida voqe bo'ladi?
86. Temperament so'zining ma'nosi?
87. Temperament haqidagi dastlabki ta'limot kim tomonidan yaratilgan?
88. Shaxsning individual psixik xususiyatlariga nimalar kiradi?
89. Asab tizimining kuchli, muvozanatli inert (sustkash), og'ir vazmin tip qaysi temperamentga mos keladi?
90. Xolerik bu...?
91. Xarakter-bu...?
92. Keltirilgan olimlardan qaysi biri xarakterni inson yuz tuzilishiga qarab aniqlashni taklif etganlar?
93. Insoning o'zini xayolan suhbatdoshi o'ziga qo'yish orqali uning kechinmalari va hissiyotlarini tushunishga intilishi. Bunda insonning emosional muammosiga yondashishi tushuniladi?
94. Ikki yoki undan ortiq kishilar o'zlaridagi nutq -?
95. Inson yuz harakatlarining bir qismi bo'lib, u orqali insonning o'ylari, hatti-harakatlari, tasavurlari, xotiriashi, taajjubi va hokazolarda namoyon bo'ladi?
96. Inson tanasi yoki uning qismlari yordamida ifodalanadigan harakatlar tizimidir?
97. Qobiliyatlar nimada namoyon bo'ladi??
98. Biz uning bir narsadan ikkinchi boshqa bir narsaga, faoliyatning bir turidan boshqa turiga o'tishini tushunamiz?

99. Miya fikrlarimizni mahorat bilan boshqarib, inson organizmining beshta asosiy tuygʻulari.....nazorat qiladi?
100. Xotira jarayonlari koʻrsatilgan qatorni toping?
101. Faoliyatda motiv qanday vazifani bajaradi ?
102. Odamning har xil yosh bosqichlarida psixik rivojlanishining xususiyatlarini oʻrganadigan psixologiya tarmogʻi bu...?
103. Taʼlimtarbiyaning psixologik qonuniyatlarini oʻrganadigan psixologiya tarmogʻibu ...?
104. "Biz bolalarni oʻrgana olmasdan turib, tarbiyalay olmaymiz" ushbu fikr muallifi kim?
105. Yosh psixologiyasining predmeti?
106. Yosh psixologiyasi sohalari keltirilgan qator?
107. "Inson tarbiya predmeti sifatida" nomli asar muallifi?
108. E.Erikson boʻyicha 3davr nima deb nomlanadi?
109. Senzitiv davr bu....?
110. Yosh va pedagogik psixologiya fan sifatida qachon taraqqiy etib rivojlangan?
111. Tashkiliy metodlarni tarkibiy qismlari keltirilgan javobni toping?
112. Yosh psixologiyasining asosiy metodologik tamoyillari bu....?
113. E.Gʻ. Gʻoziev boʻyicha yosh davrlari nechta turi koʻrsatilgan?
114. Yosh va pedagogik psixologiya fanini taraqqiy etishda oʻzbekistonlik olimlar koʻrsatilgan qatorni toping.
115. .
116. Ontogenez bu...?
117. Prenatal davr qanday davr?
118. Ona qornida rivojlanishi nechta bosqichni oʻz ichiga oladi?
119. Test metodi birinchi bor kim tamonidan nechanchi yilda fanga kiritilgan?
120. "Men", "oʻzim" konsepsiyasi bolada qaysi yosh davrida vujudga keladi?
121. Ilk bolalik davri nechi yoshlarni oʻz ichiga oladi?
122. Ilk bolalik davri simashtaxsiy faoliyatidir. Bu qaysi metod turi?
123. Maktabgacha yosh davri nechi yoshlarni oʻz ichiga oladi?
124. Maktabgacha yosh davri nechi bosqichni oʻz ichiga oladi?
125. Maktabgacha yosh davrining asosiy faoliyati bu...?
126. Maktabgacha yosh davrining asosiy xususiyati bu....?
127. Bolaning oʻyin jarayoni va uni tashkil qilishda tajriba, bilim va koʻnikmalardan ijodiy foydalanishi....
128. Ijodiy oʻyin turlari koʻrsatilgan qatorni toping?
129. Maktabgacha yoshidagi bolalar diqqatini qaysi turi rivojlangan boʻladi?
130. Bolalardagi predmetni idrok qilish necha oydan boshlanadi?
131. Bolaning qaysi faoliyatida aqliy harakatlari tarkib topa boshlaydi?
132. Bolaning shaxsi va shaxsiy xislatlari qaysi davrda rivojlanadi?
133. Kichik maktab yoshi davriga necha yoshgacha boʻlgan davr kiradi?
134. Kichik maktab yoshida oʻquv jarayonida asosan oʻqituvchilar nimani talab qiladi?
135. Kichik maktab yosh davrining asosiy faoliyat turi?

136. Kichik maktab yosh davrining asosiy xususiyati?
137. Bolaning psixik faoliyatni *rejalashtirish, boshqarish, nazorat qilish kabi* murakkab shakllariga javob beradigan maxsus bo'limlari necha yoshda to'liq rivojlanadi?
138. Kichik maktab yoshidagi o'quvchi faolligining nech xil ko'rinishi mavjud?
139. Kichik maktab yoshidagi o'quvchi Jismoniy faolligi bu...?
140. Kichik maktab yoshidagi o'quvchi Psixik faolligi bu...?
141. Kichik maktab yoshi davrida qanday xotira rivojlanadi?
142. Kichik maktab yoshidagi bolalarni tafakkuri, nutqi, uning qaysi psixologik jarayon bilan rivojlanadi?
143. Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda qanday ko'nikmalar vujudga keladi?
144. 6- 7 yoshdagi normal rivojlanayotgan bola o'z nutqida nechtagacha so'z boyligidan foydalanadi?
145. Bu metod ijtimoiy psixologiya metodi bo'lib qo'yilgan savollarga javob olishga va buning natijasida ma'lumot olishga mo'ljallangan metoddir. Qaysi metod haqida gap boryapti?
146. "Akseleratsiya" so'zining ma'nosi nima?
147. Empirik metod nimaga asoslanadi?
148. O'smirlik yoshida o'zaro munosabatlarning xususiyatlari va «tanglik» davrining kechishi nima bilan aniqlanadi?
149. O'smirlik yoshi necha yoshlarni o'z ichiga oladi?
150. O'smirlik davri qanday psixologik ko'rinishlari bilan xarakterlanadi?
151. O'smirlik davrini "psixik rivojlanishdagi krizis » deb nomlagan olim?
152. O'smirlik davri necha bosqichga bo'linadi?
153. Xarakter aksentuatsiyasi tushunchasini fanga kim tomonidan olib kirilgan?
154. O'tish davrining inqirozi haqidagi nazariya asoschilari?
155. Qaysi davrda bolalikdan kattalik holatiga ko'chish jarayoni sodir bo'ladi?
156. Qaysi faoliyat o'smirda yuksak axloqiy xis tuyg'ularni vujudga keltiradi?
157. O'smirlik davrida xotira jarayonining qaysi turi rivojlanadi?
158. O'smirlik davrida men obrazlarining qaysi turlari shakillanadi?
159. O'smirlik davrining asosiy faoliyati bu...?
160. Ta'surotni qabul qilib oladigan retseptorlar hamda javob reaksiyasini qaytaruvchi organlar bilan bog'laydigan *sezuvchi nervlar bu...?*
161. Ilk o'spirinlik yoshi necha yoshlarni o'z ichiga oladi?
162. Ilk o'spirinlik davrida shaxs motivatsion sohasining rivojlanishiga urg'u bergan olim?
163. Kim tomonidan 1920 yilda o'spirinlik haqida nazariyalar ko'pligi ta'kidlangan va 3ta yirik yo'nalishlarni ajratib ko'rsatgan?
164. Qaysi davr umumiy va maxsus layoqatlarning rivojlanishi bilan xarakterlanadi?

165. Qaysi davrda odamning fuqaro sifatida shakllanishi uning ijtimoiy jihatdan yetilishi o'z taqdirini o'zi hal qiladi, ijtimoiy hayotida faol ishtirok etish davri qaysi?
166. Pubertat bu..?
167. Dismorfofobiya bu..?
168. Yoshlik davri nechi yoshlarni o'z ichiga oladi?
169. Yoshlik davrining asosiy faoliyat turi...?
170. Sezgirlikning barqarorlashuvi necha yoshgacha davom etadi?
171. B.G. Ananev bo'yicha tadqiqot metodlari nech guruhga bo'linadi?
172. Bola taraqqiyotining ikki zonasini ajratib ko'rsatgan olim?
173. "Ong faoliyatda paydo bo'lib, faoliyatda shakllanadi" degan fikr muallifi bu...?
174. G.S. Abramova bo'yicha yosh davrlari nechta turi ko'rsatilgan?
175. .... yani uzluksiz metodi yordamida subektiv omillarning o'ziga xosligini, ijtimoiy muxitning sinaluvchiga tasiri o'rganiladi bu qaysi metod turi?
176. Elkonin harakatli o'yinlarning foydalari, mazmuni, o'zaro bog'liqligidan kelib chiqib ularni necha guruhga ajratgan?
177. Freydzizm yo'nalishiga kim asos solgan?
178. Inson yoshiga qarab sezgirlikning barqarorlashuvi 2550 yoshgacha davom etishligini aniqlagan olim bu....?
179. Anketa metodi qanday usulda o'tkaziladi va nechta guruhga bo'linadi?
180. Pubertat (jinsiy yetilish) davri necha yoshlarni o'z ichiga oladi?
181. Yosh davrlari to'g'ri tasniflangan qatorni aniqlang?
182. Kichik yoshdagi o'quvchilarni xotirasi kattalarning xotirasidan...?
183. Maktabgacha davrdagi bolalarda qanday psixik jarayon rivojlanadi?
184. Nechanchi sinfdan boshlab o'qishga qiziqish differensiyalashadi?
185. Normal bola necha oydan yura boshlaydi?
186. O'quv jarayoni ko'proq qaysi sinf o'quvchilarini o'ziga jalb qiladi?
187. O'sish nima?
188. Obrazli xotira qaysi davrda kuchli rivojlanadi?
189. Bola shaxsida qaysi bilish jarayoni orqali bolada yozma nutq paydo bo'ladi?
190. Qaysi davr bolaning nutq va nutq faoliyati to'g'ri maqsadga muvofiq rivojlanishi bosqichi hisoblanadi?
191. Yetuklik davrining birinchi bosqichi qaysi yosh oralig'ini qamrab oladi?
192. Yetuklik davrida shaxs faoliyatining asosiy xususiyati nima?
193. Yetuk shaxsda javobgarlik hissi qanday kengayadi?
194. Yetuklik davrida "o'ziga hisob berish" nimani anglatadi?
195. 33–35 yoshlarda kuzatiladigan muhim psixologik o'zgarish nima bilan bog'liq?
196. Yetuklik davrida faoliyat samaradorligi asosan nimaga tayanadi?
197. Yetuklik davrining ikkinchi bosqichi qaysi yoshlarni qamrab oladi?
198. Yetuklik davrining ikkinchi bosqichida mehnatga munosabat qanday o'zgaradi?

199. Yetuklik davrining ikkinchi bosqichida hayot tajribasi nimani ta'minlaydi?
200. Yetuklik davrida "Men" obrazi nechta asosiy ko'rinishda namoyon bo'ladi?
201. Retrospektiv "Men" nimani ifodalaydi?
202. Yetuklik davrida o'zini anglashning bosh mezoni nima?

“ Umumiy psixologiya ” fani bo'yicha o'quv adabiyotlar va elektron ta'lim resurslari ro'yxati

Asosiy darsliklar va o'quv qo'llanmalar

№	Muallif	Adabiyot nomi	Nashr yili	Adabiyotning ARMdagi shifri	Adabiyotning ARMdagi inventar raqami
1.	Z.T.Nishonova, N.G'.Kamilova, D. U.Abdullayeva, M.X.Xolnazarova.	Rivojlanish psixologiyasi. Pedagogik psixologiya.	Toshkent. 2017	88.4	y/k 40406/1
2.	Ivanov I., Zufarova M.	Umumiy psixologiya.	O'z.FMJ, 2008	88.3 1-98	Y-6858/100
3.	Xaydarov F.I., Xalilova N.	Umumiy Psixologiya	/darslik/ Toshkent – “Innovatsiya - ziyo” - 2021	88 3 ya73	922257/1
4.	Yugay A.X., Mirashirova N.A	Общая Психология	T., Fan va texnika markazi, 2012.	88.3 Ю 15	Y-7586/8
5.	Jalilova S.	Taraqqiyot psixologiyasi va differensial psixologiya	Darslik. Innovatsiya 2020	88.83	322451-322455
6.	Do'stmuxamedova Sh. A NishonovaZ.T., JalilovaS.X., Sh.K.Karimova., Sh.T. Alimbaeva	Yosh va pedagogik psixologiya	T. TDPU, 2013 .	88.574 È 83	Y-7586/8
7.	O.Tolipova	Umumiy psixologiya	“Ilm va fan” nashryoti 2023.	88.4	88.3ya-ua-722
8.	D. Saliyeva	Ontogenez psixologiyasi	“Farg'ona” nashiryoti 2024	88.2 Ya73	y/k1155/1-30

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Maxsudova M.A. Muloqot psixologiyasi. T., 2006
2. Nishanova Z, Psixik taraqqiyot diagnostikasi. T., TDPU, 2004
3. Nishonova Z.T., Tulyaganova S.T., Ubayduilayev A.X. "O'smirlik davrida o'quvchi holatining namoyon bo'lishi".T.TDPU, 2009.

4. G'oziev E.G'. Ontogenez psixologiyasi .-T.: Noshir. 2010. 359 b.

Elektron ta'lim resurslari

1. www.childpsv.ru
2. www.edu.uz
3. www.flogiston.ru
4. www.pedagog.uz
5. www.psychology.uz
6. www.psychology.net.ru

60112700-Maxsus pedagogika (Surdopedagogika) ta'lim yo'nalishi bitiruvchi kurs talabalari uchun maxsus (majburiy) fanlardan yakuniy davlat attestatsiyasini test shaklida o'tkazish tartibi va baholash mezonlari

Yakuniy davlat attestatsiyasi test shaklida o'tkaziladi. Surdopedagogika fanidan jami 30 ta savol bo'lib, har bir savolga 1 ball dan jami 30 ball beriladi. Surdopsixologiya fanidan jami 30 ta savol bo'lib, har bir savolga 1 ball dan jami 30 ball beriladi. Umumiy pedagogika fanidan jami 20 ta savol bo'lib, har bir savolga 1 ball dan jami 20 ball beriladi. Umumiy psixologiya fanidan jami 20 ta savol bo'lib har bir savolga 1 ball dan jami 20 ball beriladi.

Yakuniy davlat attestatsiyasi o'tkazish uchun har bir savolga bir daqiqa (misol va masalalar qatnashgan savollar uchun ikki daqiqa) vaqt beriladi.

Talabalarining yakuniy davlat attestatsiyasi natijalari quyidagi baholash jadvali asosida amalga oshiriladi:

5 baholik shkala	100 ballik shkala	5 baholik shkala	100 ballik shkala	5 baholik shkala	100 ballik shkala
5,00 — 4,96	100	4,30 — 4,26	86	3,60 — 3,56	72
4,95 — 4,91	99	4,25 — 4,21	85	3,55 — 3,51	71
4,90 — 4,86	98	4,20 — 4,16	84	3,50 — 3,46	70
4,85 — 4,81	97	4,15 — 4,11	83	3,45 — 3,41	69
4,80 — 4,76	96	4,10 — 4,06	82	3,40 — 3,36	68
4,75 — 4,71	95	4,05 — 4,01	81	3,35 — 3,31	67
4,70 — 4,66	94	4,00 — 3,96	80	3,30 — 3,26	66
4,65 — 4,61	93	3,95 — 3,91	79	3,25 — 3,21	65
4,60 — 4,56	92	3,90 — 3,86	78	3,20 — 3,16	64
4,55 — 4,51	91	3,85 — 3,81	77	3,15 — 3,11	63
4,50 — 4,46	90	3,80 — 3,76	76	3,10 — 3,06	62
4,45 — 4,41	89	3,75 — 3,71	75	3,05 — 3,01	61
4,40 — 4,36	88	3,70 — 3,66	74	3,00	60
4,35 — 4,31	87	3,65 — 3,61	73	3,0 dan kam	60 dan kam

Yakuniy davlat attestatsiya jarayonida qo'yilgan bahodan norozi bo'lgan bitiruvchilar yakuniy davlat attestatsiyasi baholar e'lon qilingan kundan e'tiboran 24 soat ichida appelyatsiya komissiyasiga murojaat qilishga haqli. Yakuniy davlat attestatsiya komissiyasi va talaba o'rtasida baholash ballari bo'yicha yuzaga kelishi

mumkin bo'lgan muammolar maxsus appelyatsiya komissiyasi tomonidan ko'rib chiqiladi hamda DAK raisi bilan kelishilgan holda xulosa qilinadi.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

B.Baratbayev

O'quv-metodik ta'minot bo'limi boshlig'I

B.Azamov

Kafedra mudiri

L.Xayitov

EDU-DEPARTMENT.KOKANDSU.UZ tizimi orqali ERI bilan tasdiqlangan

Qo'qon davlat universiteti

Hujjat kodi: YADA0030

Kafedra mudirlari tasdig'i

Kafedra mudiri
(Maxsus pedagogika)

Tasdiqlangan

XAYITOV LAZIZBEK RUSTAMJON
O'G'LI

2026-03-19 08:37:06

S/N: 78A73FB1

Dekanat va Boshqarma tasdig'i

Fakultet dekani

Tasdiqlangan

ERKABAYEVA NIGORA SHERMATOVNA

2026-03-23 06:53:07

S/N: 78EDA6F3

O'quv-uslubiy boshqarma

Tasdiqlangan

BARATBAYEV BEKZOD BATIROVICH

2025-10-29 10:04:43

S/N: 78E806EB